

Dosarul nr. 2ra-565/19

Prima instanță: Judecătoria Edineț sediul Dondușeni (jud. L. Danilișin)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Albu, E. Bejenaru, A. Toderăș)

ÎNCHEIERE

27 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Nicolae Craiu

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de
Ministerul Justiției al Republicii Moldova

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Irinei Gorbatencova
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea
prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale
procuraturii și ale instanțelor judecătorești

împotriva deciziei din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a
fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și
menținută hotărârea din 6 iunie 2018 a Judecătoriei Edineț sediul Dondușeni, prin
care acțiunea a fost admisă parțial

constată:

La 1 martie 2018, Irina Gorbatencova a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală
a RM cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor
de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii a invocat că prin ordonanța OUP a SUP al IP
Dondușeni din 21 noiembrie 2014, a fost dispusă pornirea urmăririi penale
conform elementelor infracțiunii prevăzute la art. 327 alin. (1) și 332 alin. (1) Cod
penal.

Prin ordonanța Procuraturii Dondușeni din 9 iunie 2015, dânsa a fost pusă
sub învinuire în temeiul art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Prin sentința din 10 septembrie 2015 a Judecătoriei Dondușeni, a fost
recunoscută vinovată în comiterea crimei imputate, fiindu-i stabilită pedeapsă sub

formă de amendă, în mărime de 2500 de lei, menținută prin decizia din 23 decembrie 2015 a Curții de Apel Bălți.

Prin decizia din 31 mai 2016 a Curții Supreme de Justiție, a fost casată sentința din 10 septembrie 2015 a Judecătorei Dondușeni și decizia din 23 decembrie 2015 a Curții de Apel Bălți, dânsa fiind achitată de sub învinuirea înaintată în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

A evidențiat că Procuratura Dondușeni și instanțele judecătorești, la examinarea dosarului penal în privința ei, au ignorat cerințele legii, au aplicat eronat legile.

Fiind condamnată ilegal, i-a fost cauzat prejudiciu moral, pe care îl evaluează în sumă de 100000 de lei.

A subliniat că timp de 2 ani cât a durat urmărirea penală și examinarea cauzei în instanțele de judecată, s-a aflat într-o stare de stres, ca rezultat al acțiunilor organelor de urmărire penală și judecată, care au avut drept scop de a o învinui cu orice preț, pentru a-i cauza suferințe psihice, a o înjosi și umili.

Totodată, a remarcat că a fost cercetată în calitate de bănuțit, fiindu-i înaintată învinuirea în comiterea unei crime pe care nu a săvârșit-o, i-a fost aplicată măsura preventivă – declarația de a nu părăsi localitatea, țara, fiind tratată ca un criminal.

Astfel, i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil și fiind dezamăgită în organele justiției, a achitat amenda stabilită de judecată.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 1405, 1422, 1423 Cod civil, Legii nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței de judecată, art. 85, 94, 96, 166, 167 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul statului în beneficiul ei a prejudiciului moral în sumă de 100000 de lei, a sumei de 2500 de lei cu titlu de amendă plătită de ea, precum și a cheltuielilor de judecată constituite din 1000 de lei pentru întocmirea cererii de chemare în judecată și 4000 de lei cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea din 6 iunie 2018 a Judecătorei Edineț sediul Dondușeni, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost încasată din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul Irinei Gorbatencova suma de 10000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, amenda achitată în mărime de 2500 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5000 de lei.

În rest, a fost respinsă pretenția privind repararea prejudiciului moral în partea ce ține de suma restantă în valoare de 90000 de lei.

Prin decizia din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al RM și menținută hotărârea primei instanțe.

La 4 februarie 2019, Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea

acestui, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o neîntemeiată și pasibilă casării, deoarece instanța de apel a interpretat eronat legea, a aplicat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrar probele.

A obiectată că, deși sunt întrunite prevederile art. 6 din Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, decizia instanței de apel nu poate fi considerată ca fiind absolut legală, în condițiile în care nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 3 alin. (1) din Legea menționată.

Instanța de apel eronat și neîntemeiat a reținut fără modificări hotărârea primei instanțe, în condițiile în care prin prisma prevederilor enunțate rezultă expres că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale și anume, existența faptei ilicite, or, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

Astfel, instanța de apel a analizat arbitrar poziția participanților la proces și a evitat aprecierea argumentului Ministerului Justiției al RM cu privire la faptul că prevederile art. 3 și 6 din Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 sunt insolubile și nu pot fi aplicate separat.

Având în vedere prevederile art. 11 din Legea menționată și hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 9 octombrie 2006 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, a precizat că Irina Gorbatenkova nu a prezentat probe justificative care ar demonstra prezența unor suferințe cauzate, or, toate argumentele invocate întru motivarea pretenției de reparare a prejudiciului moral au purtat doar un caracter declarativ, formal, fără a dispune de un anumit suport probatoriu și legal.

A remarcat că suma acordată de prima instanță ca despăgubire morală, care a fost menținută și de instanța de apel, este destul de exagerată, neechitabilă suferințelor invocate că ar fi fost suportate și nerezonabilă cuantumului sumelor acordate în cauze similare de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și instanța judecătorească națională.

La 15 martie 2019, prin intermediul Oficiului Poștal, Procuratura Generală a RM a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției, solicitând admiterea cererii de recurs.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 10 decembrie 2018, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 171 vol. I), fiind recepționată de recurent la 17 decembrie 2018, ceea ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la materialele dosarului și ștampila aplicată

pe scrisoarea de însoțire a deciziei contestate, copia căreia este anexată la cererea de recurs (f. d. 175 vol. I, 9 vol. II).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 4 februarie 2019 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției al RM ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu